

Відображення моральних якостей людини в сучасній американській мовній картині світу.

На сучасному етапі розвитку мовознавства активно використовується когнітивний підхід до вивчення мовних явищ, які розглядаються як відображення структур людської свідомості, мислення, пізнання. Одним із актуальних завдань когнітивної лінгвістики є моделювання мовної картини світу та її окремих фрагментів.

Дослідження різних груп лексики сприяє збагаченню лінгвістичної теорії та формуванню нашого уявлення про мовну картину світу. Для повнішого її опису необхідне вивчення окремих фрагментів мовної картини світу, один із яких складають назви позитивних та негативних моральних якостей людини, що поєднані в концептуальну систему *МОРАЛЬ (Moral Conceptual System)*. Відношення, що складаються між компонентами цієї системи, поєднують їх в різні підструктури – своєрідні концептуальні поєднання. Ті концептуальні поєднання, в яких превалюють відношення протиставлення, являють собою опозиції, серед яких головною є антимонія *Моральність/Аморальність*, що має специфічні особливості втілення в американській лінгвокультурі.

Аналіз цього фрагмента американської мовної картини світу є важливим не тільки для лінгвістичних студій, але й сприяє вивченню зв'язків між мовою та мисленням, зокрема визначенню специфіки вираження картини світу мовними засобами.

Когнітивний підхід до мовних явищ дозволяє визначити, як взаємодіють з мовою людська свідомість, мислення та пізнання. Завдяки наявності в мові одиниць, що називають конкретні або абстрактні поняття, вона фіксує й певним чином організує знання людини про об'єктивний світ і закріплює їх у людській свідомості

Кожна національна спільнота, засвоюючи знання про світ, відбиває його через призму рідної мови, тобто створює свою мовну картину світу. Мовні картини світу розрізняються національним елементом.

Категоризація безпосередньо пов'язана з мовною картиною світу, що відображає об'єктивну дійсність. Це – одна з пізнавальних форм мислення людини, що стає основою для здійснення класифікації, головного засобу “надати сприйнятому світові упорядкованого характеру, систематизувати його, що спостерігається, і побачити в ньому подібність одних явищ на противагу відмінності інших” (О.С.Кубрякова).

Слід відмітити, що поняттю моралі корелює поняття “наївна етика”, що використовується в лінгвістичних описах разом з поняттями “наївна анатомія”, “наївна філософія” [1].

Як в теоретичних концепціях так і в наївній картині світу *Мораль* і *Аморальність* – поняття з нечіткими границями: “Визначити мораль... означає відділити моральне схвалення від будь-якого іншого, тобто вказати критерій моральної модальності” [2: 30].

Перший член в опозиції *morality/amorality* визначається як сукупність стандартів поведінки (*standards of behavior, or principles of right and wrong* [3]; *standards of behavior* [4]), а антонім – нівелювання таких стандартів – *Amorality* (тракується в лексикографії як “*without morals*” [3]).

Мовна репрезентація опозиції *Моральність/Аморальність* є важливим структурним компонентом наївної етики. В основі концептуальної системи *Morality* лежить уявлення про сукупність норм поведінки (*standards*), прийнятих у суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Ли В.С. Русская наивная этика и проблематика учения о языковой картине мира [Электронный ресурс] / Валентина Сергеевна Ли. – Режим доступа: <http://sibac.info/index.php/2009-07-01-10-21-16/2262-2012-04-25-12-41-55>.
2. Максимов Л.В. О дефинициях добра: логико-методологический анализ

/ Лев Владимирович Максимов // Логический анализ языка. Языки этики. –М.: Языки русской культуры, 2000. –С. 17–30.

3. Compact Oxford English Dictionary of Current English. – Oxford: Oxford University Press, 2005. – 1210 p.

4. The New Penguin English Dictionary. –London: Penguin Books, 2001. –1642 p.

e-mail: sasha_kolomiichuk@ukr.net